

DE KOUTER

Pierre Kluyskens schreef dit artikel meer dan 40 jaar geleden

LANGE EEUWEN geleden, leefde dicht bij de Kleine Vleeshuissteeg en niet ver van de plaats waar heden het gebouw van de Bank van de Société Générale oprijst, een brave man, Olivier Minjau met zijne vrouw, Amalberghe Slangen en hun meer dan kroostrijk gezin.

Hij was de eerste beroemd gebleven Gentenaar die op de Kouter woonde.

Toen onze Sint-Niklaaskerk nog niet gevangen zat in haar houten en stalen long van stellingen en reclameborden, kon men aan een van de linkerpilaren een curieus schilderij bewonderen, waarop de echtgenoten Minjau afgebeeld stonden, omringd door hunne... 31 kinderen!

En onderaan dit paneel dat momenteel in de sacristie is ondergebracht, las men volgend opschrift:

“Hier licht begraven Olivier van Minjau ende Amelberghe Slangen, syn wettelick wijf was, ende hadden te samen eenendertich kinderen, met een smaels tien dochters en de reste zonen”. Onder die tekst, in nabootsing van ouderwets geschrift: “Welcke altzame ghestorve zyn vader moeder en al de kindere in ougsti 1526”.

Om een traan als een ei, te moeten wegpinken, nietwaar! En dan nog een tweede, wanneer men geluisterd heeft naar het aandoenlijk verhaal van die Gentse familie, zoals het ons door Sanderus, Descamps, Voisin en nog vele andere Gentse auteurs wordt verteld:

“Toen Keizer Karel op 24 januari 1526 zijn intrede deed te Gent, als graaf van Vlaanderen, bemerkte hij in de stoet onze Olivier Minjau met zijn een en twintig zonen. allen in prachtig uniform. Verwonderd dat een eenvoudige ambachtsman aan een zo kroostrijk gezin een voorname opvoeding had kunnen geven, liet Karel. Minjau op het Prinsenhof ontbieden, waar hij hem een pensioen schonk. Eilaas, enkele maanden later, in augustus van hetzelfde jaar, werd gans de familie Minjau door een geheimzinnige ziekte, de “zweetziekte” weggemaaid. De brave man werd met zijn vrouw en 31 kinderen op het kerkhof rondom de Sint-Niklaaskerk begraven”.

Tot op het einde van de vorige eeuw heeft eenieder aan die droeve geschiedenis geloof gehecht en niemand heeft ingezien dat Keizer Karel in januari 1526 in Spanje verbleef waar hij enkele dagen later in het huwelijk trad met Isabella

van Portugal; niemand heeft ingezien dat Karel reeds in 1515 zijn intrede deed te Gent als Graaf van Vlaanderen, en niemand gaf zich de moeite om in de archieven het spoor van die bewoner van de Kouter terug te vinden.

Frans De Potter die ons in het derde deel van zijn werk over Gent, het verhaal nog als zuivere waarheid opdiste, was de eerste om in een voetnota ergens in het vierde deel, zijn mea culpa te slaan: “Op 't gezag van Steyaert en enige andere schrijvers stelden wij in het vorige deel, dat deze echtelingen leefden onder de regering van Karel V”.

De Potter had immers een akte In de jaarregisters der Keure ontdekt waaruit duidelijk bleek dat Minjau leefde in het begin van de XV eeuw. Fris vond wat later een tweede document en zelfs een derde waardoor het mogelijk werd de mooie legende van Olivier Minjau en zijn 31 kinderen de kop in te drukken. In 1410 immers moest Olivier Minjau, misschien wel omdat hij met een kroostrijk gezin gezegend was, zijn huis “staende an den Cauter” verpanden; in een document van 1428-1429 wordt andermaal gesproken van hun huis “an de Cautere, bachten der Wevershuus” en een laatste archiefstuk leert ons dat Minjau in 1438 reeds overleden was, want op 1 februari van gemeld jaar verkopen de weduwe en twee zonen van Minjau het huis op de Kouter!

Naar alle waarschijnlijkheid is Minjau dus overleden, wellicht met enkele zijner kinderen, in 1436 toen een soort pestziekte verschrikkelijke verwoestingen te Gent aanrichtte.

Aan onze Kouter is ook de geschiedenis van een andere beroemdheid verbonden. Vele mensen geloven nog rotsvast dat de grote toondichter Grétry op de Kouter gewoond heeft, meer bepaaldelijk op de hoek van de Vogelmarkt en de Kouterdreef, waar nu het huis Wiskeman gevestigd is.

Steyaert in zijn Volledige Beschrijving van Gent, schrijft nl.: “Op den anderen hoek dier markt, naest de Vilderstraat, is de herberg de Diligentie. het huis waard de beroemde Luiksche toondichter Grétry, op het einde der verledene eeuw, gedurende vyf jaren woonde, en er een magazijn van muziek hield”.

Welnu Grétry heeft nooit te Gent gewoond en ofschoon meerdere werken van hem triomfantelijk onthaald werden in onze schouwburg, heeft Ernest Grétry waarschijnlijk nooit een voet op de Kouter gezet! Paul Bergmans was de eerste om in 1886 de misslag van Steyaert te doen uitschijnen.

In de Gazette van Gent van 2 januari 1928 heeft Van Werveke gepoogd een geldige uitleg te zoeken aan het verhaal van Steyaert: “Grétry schrijft hij, had het Ermitage van J. J. Rousseau gekocht te Montmorency in de omstreken van Parijs. Hij bracht er de Laatste jaren van zijn leven in welstand door, te midden van zijn huisgezin. Welnu het gebouw te Gent, op de hoek van de Vogelmarkt, dat de Diligentie verving, werd gedoopt “Café Montmorency”.

Was dat voor Steyaert voldoende om zijn mededeling aaneen te flansen?”. Enkele dagen later voegde Van Werveke er, in een nieuwe bijdrage, nog aan toe: “Het is dus wel zeker dat de beroemde toondichter Ernest - Modest - Celestijn Grétry niet te Gent heeft gewoond, maar wel zijn oudste broeder Jan-Jozef Celestijn, minstens van 1776 tot 1783”. En heel platonisch besluit schrijver: “Deze muziekverkoper boezemt ons veel minder belang in dan de toondichter”.

De Vrijdagmarkt heeft heel wat bloedbaden gekend en duizenden ware soldaten en krijgers zien samenstromen en ten strijde trekken. De Kouter, ofschoon Place d’Armes ofte Wapenplaats door de Fransen herdoopt na de inval van ons land door Sansculotten, heeft veel parades gekend, maar meestal waren het maar operettensoldaatjes.

Hier was het dat onze brave “Garde-Civiek” tot aan de vooravond van de eerste wereldoorlog kwam defileren en knipogen naar de mooie meisjes.

“Alignez-vous sur le trottoir” riep de luitenant en wanneer later de bevelen ook in het Vlaams werden gegeven, riep de officier “Geeft acht” en uit volle borst antwoordden de manschappen “...pintjes”.

Ja het was de tijd dat een uniform nog iets betekende, met de glanzende en verlakte shako, de mooie hanenpluimen en de groene kapot. Daarmede kon men ‘s zondags, na een tweetal uurtjes soldaatjespelen, nog menig week hart veroveren en na het “breekt het gelid” kon de bende uiteenstuiven in al de herbergen van de Kouter om “acht pintjes” te drinken.

Voor velen is die tijd van de Chaskens, de Blauwen, de Tjeeven of de neuzenmakers nog een zoete herinnering die ze in gedachten naar de Kouter terugvoert.

Wat weinigen weten is dat Russische kozakken op de Kouter, ten jare 1814, bivakkeerden. Zij waren het die de Fransen uit de stad verdreven, of liever de stad binnentrokken nadat de Fransen gevlucht waren.

Nooit greep er te Gent een dergelijke “verbroedering” plaats, nooit werden bevrijders zo geestdriftig door de Gentse bevolking onthaald, doch na een dag en een nacht, slonk het enthousiasme bliksemsnel, daar die Russen echte kozakkenmanieren hadden, t. t. z. met paard in de huizen binnendrongen, er met hun lans de beste brokjes van de tafel wegpikten, en vertrokken al roepende “borgemeester al betalen”.

Een hunner bleef niettemin een geweldige populariteit behouden: hun leider en eigenaar, kolonel Bogaloff, na een paar dagen door de Gentenaren omgedoopt in “Peetje Kozak”.

Toen zijn kozakken na enkele weken de stad moesten ontruimen, vooraleer een schot gelost werd, wierp Peetje Kozak, als laatste gebaar, en in volle

galop, tientallen muntstukken aan de menigte welke op de Kouter was samengestroomd om de aftocht van de “held” te begroeten!

Het was een der mooiste, althans een der meest gesmaakte “wapenfeiten” van onze Gentse Kouter.

De kleine geschiedenis van onze grote Kouter schrijven zonder een woordje te reppen over de bomen die met opgestoken kruin boven de daken heen, een nieuwsgierige blik in de oude stadskuip werpen, ware onvergeeflijk. Zij maken deel uit van het Gentse stadsdecor en met de bloemen die ‘s zomers onder het malse groen wat frisse lucht zoeken om niet te verdorren vooraleer verkocht te worden, vormen zij het groot, deftig en indrukwekkend natuursalon van het centrum, het mooie tapijtwerk van gebladerte dat de Gentenaren voor de strenge gevels van hun feestplein hebben gespannen.

Af en toe, wanneer de storm het boven de Arteveldestede wat al te bont maakt, ploft een van de oude olmen neer, als een grenadier van de wacht, maar dra reiken de takken hunne lange groene armen uit over de kale plek en na een paar maanden heeft de dubbele rij bomen opnieuw haar majestueuze aanblik teruggevonden.

Op dit feest-, parade-, oefen-, schiet- of marktplein zijn de bomen vrij laat opgeschoten, waarschijnlijk omdat men die open ruimte volledig heeft willen vrij houden. Het was slechts in de tweede helft van de XVIIe eeuw dat van een rationele beplanting sprake is: “Dynsdag den 16 December 1661, schrijft de Gentse politiemeester Justus Billiet, so waeren wij op den Peerdencautere om te besichtigen de dreven van de nieuwe gheplante lynden nu cortelynghe gheschiet, maer hebben bevonden merkelijke fouten in de plantagie van die sonderlynghe in de dreve staende op de noortsyde langs de straete, want daer is te veel plaetse ghelaeten vague tusschen de voorseyde dreve en de selve straete, waermede het midden van den cauter seer vermindert wordt ende de straete vermeerdt dat veel sal kosten om te calseyden”.

De eerste bomen waren dus geplant en met de eerste bladeren groeide onvermijdelijk ook de eerste kritiek van de Gentenaren op die bomen, een kritiek die sindsdien steviger en gezonder dan de bomen zelfen bleek te zijn, want zij is ver van uitgestorven.

Hij had een mooie stuiver gekost, bijzover dat de stad in schulden geraakte. Het was nog de naïeve tijd, toen men zich dierf bekommeren om een gat in de stadskas! “Het verhooghen ende effen legghen van den Cauter daer soo veel waeghens greys in is geghaen, de plantagen van alle de boomen daerop gheplant ende de groote steenen daer rontomme ghestelt tot het weirren van de carossen ende waeghens hebben de stadt van Ghendt in groote schulden ghebracht”!

Te oordelen naar een paar oude prenten was het sop de kool of de boom niet waard, want er zijn op die gravures meer gaten en kale plekken dan bomen te bespeuren.

Wellicht ging men in de loop van de XVIIIe eeuw tot een volledige herplanting over, bomen die op hun beurt in 1826 verdwenen, nadat men ze enkele jaren vroeger had gesnoeid, natuurlijk veel te veel naar de zin van onze voorouders. De bomen werden toen vervangen door een dubbele rij linden die het slechts een halve eeuw uithielden en in 1883 moesten geveld worden

De Gentenaren vonden dit vaudevillespelletje van bomen planten en van zieke bomen vellen, op de lange duur wat belachelijk. Was de grond dan zo slecht of waren het de Gentse tuiniers die uit slecht hout gesneden waren?

Al wie 's avonds een armzalig bloempotje voor het venster begoot of er in geslaagd was een rozelaar in leven te houden in zijn tuintje, dacht nu naar de pen te mogen grijpen om in brief aan het stadsbestuur, in dagblad of pamflet eens te schrijven hoe het moest geschieden en waarom het drie eeuwen lang een mislukking was geweest.

Er verscheen zelfs van de hand van de directeur van de stedelijke plantsoendienst een curieuze brochure “Pauvres Tilleuls! Leur remplacement par de gros ormes à la Place d’Armes à Gand”, die twee uitgaven kende en waarin schrijver, tevens de verantwoordelijke voor de nieuwe aanleg van de Kouter, in vaak lyrische bewoordingen zijn “meesterwerk” verdedigde.

En wat een meesterwerk! een zesjaren lange voorbereidende studie met een drietal verslagen aan het stadsbestuur; de aanstelling van een speciale commissie met deskundigen uit Brussel en zelfs uit Parijs; het vellen van 99 linden, het zorgvuldig voorbereiden van de grond op anderhalve meter diepte en vier meter breedte voor elke boom; het wegnemen van de slechte aarde en hare vervanging door goede aarde die men eens in een van de beste moestuinen ging opdelven en eindelijk het planten van grote olmen.

Dit was de revolutionaire zet van de plantsoendienst geweest: geen kleine boompjes meer planten, zoals dat in het verleden geschiedde, maar zware, volwassen bomen, welke men ter plaatse bracht met een speciale wagen die bereidwillig door de stad Antwerpen werd afgestaan.

De gehele “operatie bomen” die gans de stad op de been en ook wel in rep en roer bracht, kostte 9.200 F hetzij gemiddeld 93 goudfrank per boom. Rond sommetje, vooral wanneer men bedenkt dat de werklieden 3 F per dag werden betaald!

Daarmede was de put van de Gentse kritiek niet gedempt: de voorstanders van de platanen die water en bloed hadden gezweet om hun zienswijze er door te krijgen of van de wilde kastanjabomen die bijna even talrijk waren, gaven zich niet gewonnen en terwijl zij heimelijk de hoop koesterden dat de zware olmen

bij de eerste zonnestraal zouden sterven, voorspelden zij coram populo de spoedige ondergang van het gekste plan dat ooit te Gent werd ontworpen.

Nergens plant men nog olmen, beweerden zij, want die bomen hebben licht, lucht en een vruchtgrond, juist hetgeen men op de Kouter niet vinden kan; zij zuren bovendien verslonden worden door een leger wormen; men heeft ze gesnoeid als staken en het zijn viezige bomen “sa verdure est sombre, et puis d’horribles chenilles les attaquent. Ce sera du propre lorsque ces vilaines bêtes tomberont sur nos femmes et sur nos filles...”!

Alle pessimistische voorspellingen ten spijt, hielden de olmen meer dan een lente en een zomer stand, en houden vandaag nog immer stand in regen en zon, in sneeuw en storm, tot grote vreugde van de duizenden Gentenaren en wandelaars voor wie zij met hun eerste groene botten de lente aankondigen, met hun mooie koepel, een ideële zonne- of regenscherm uitmaken, met hun bruin of goudgeel kruin de laatste glimlach van de Herfst symboliseren met hun donkere takken en twijgen op de witgesneeuwde Kouter, een straal van poëzie in de triestige winterdagen brengen.

Meer nog dan al de bomen van onze parken, tuinen en lanen samen, zijn de majestueuze bomen van onze Kouter, de lievelingsbomen van de bevolking. Misschien ook wel omdat onder die bomen, elke rasechte Gentenaar ogenblikken van intens genot en vreugde heeft bekend bij het bewonderen van planten en bloemen, bij het beluisteren van een concert, het zien voorbijtrekken van stoet of processie, bij een plechtigheid, een feest, of zelfs heel eenvoudig wanneer hij ‘s morgens of ‘s avonds even op een bank is gaan zitten om te dromen, te kouten, of zo maar, plots en onweerstaanbaar aangetrokken door de atmosfeer van het plein.

Die banken van de Kouter waar jong en oud, dichters en verliefden, studenten en wandelaars het leven zacht en rustig hebben laten voorbijtrekken, zouden veel kunnen vertellen over Gent en zijn verleden, want banken staan er sedert eeuwen, vanaf de jaren 1400 en onze voorouders hielden er zoveel van dat het bijna heiligschennis was ze te beschadigen: wie op heterdaad werd betrap werd met geseling gestraft!

Binnen een paar jaren zal het twee eeuwen geleden zijn dat op een zonnige junizondag een Gentse tuinman, met name Toontje Verstuyft, met enkele bloempotten naar de Kouter trok en ze aan de voorbijgangers te koop aanbod. De week daarop kwam hij met een kruiwagen en bracht zijn bloemen en planten even gemakkelijk aan de man, en daar alle Gentenaren als bij wonder onmiddellijk ruiken waar een cent te verdienen is zonder veel inspanningen, had Toontje Verstuyft na een paar weken meer navolgers dan bloemen in zijn mooiste bloempot.

Toontje die zijn planten kocht bij Tieste, de tuinman der Borluut's, mocht slechts een paar centen winst overhouden, terwijl zijn concurrenten die bloemenkwekers waren, met volle zakken klinkende munt huiswaarts keerden, na eerst in een herberg van de Kouter hun laatste bloemen verkocht te hebben en een lekkere pint gedronken te hebben.

Zo ontstond gans toevallig de Gentse bloemenmarkt, de mooiste van het land. Veel heeft het moderne leven aan die markt niet kunnen veranderen. Weliswaar hebben de luxueuse wagens en camionetten het karretje en de kruiwagen vervangen, maar de eenvoudige Balsaminen en Kassauwen die Toontje van de hovenier van de familie Borluut had aangekocht om ze aan de rijke burgers en verliefden op de Kouter te verkopen, waren even mooi, even zonnig, even kleurrijk als de honderden azalea's, primulas of cyclamens, als die honderden ruikers rozen, anjelieren en dahlias die vandaag onder de oude bomen een geurende bloemen- en kleurenhaag vormen.

Toontje Verstuyft zal nooit hebben kunnen vermoeden dat zijn vernuftige zet om aan wat spaar- of drinkcenten te geraken het startpunt zou worden van onze bloemenmarkt en onrechtstreeks ook van onze Gentse Floralia.

Jaren na zijn dood heeft men hem bezongen en verheerlijkt en men heeft zelfs ten jare 1888 zijn portret tentoongesteld in Frascati, een portret dat in 1775 geschilderd werd en bewaard was gebleven in een familie van Gentse bloemisten. Zo beweerde men althans, doch de waarheid is enigzins verschillend. Dit portret was, zo lazen wij in een eigenhandige nota van Paul Bergmans, een kluchtige vervalsing te danken voor de gedachte aan E. Lacquet en voor de uitvoering aan Armand Heins... Dat ook heeft Toontje Verstuyft niet kunnen vermoeden, maar hiermede neemt hij de plaats in de legende van de Kouter naast Olivier Minjan en toondichter Grétry...

Hoe zouden wij onze wekelijkse kroniek ditmaal aan de Kouter niet wijden, nu hij opnieuw om meer dan een reden in het brandpunt van de belangstelling komt te staan en dat er zowat overal in de stad gepraat wordt over de veranderingswerken die thans in en om de vermaarde vierhoek plaats grijpen of er in de komende weken zullen geschieden.

Op de Kouter prijken nog twee historische gebouwen met grootse, aristocratische allure: de Hoofdwacht of Handelsbeurs en het Hotel Faligan of Club; beiden hebben heel wat stormen moeten trotseren, maar gelukkig is nooit een vandenhand op die prachtige gevels neergeploft.

Voor het overige heeft de Kouter, in zijn meer dan zeven eeuwen oude geschiedenis, het droevig lot moeten ondergaan van de meeste pleinen en straten van de stad, d.w.z. dat eerst in traag, weldra in versneld tempo de ene gevel na de andere verdween, zodat hij geleidelijk zijn aristocratisch karakter dat de

vreemdelingen zo sterk opviel en zijn aloud cachet heeft verloren.

Daar waar het vroeger het feestcentrum, het plein van het zoete leven was, waar hotels, restaurants en herbergen de wandelaars, toeristen en vreemde gasten tot een dolce farniente aanzetten, is onze Kouter in min dan een kwart eeuw, een plein van banken, kantoren en zakenburelen geworden, waar nog enkel de bloemenmarkt en het bomenloof 's zomers en 's zondags de mensen aanzetten om een paar ogenblikken in vertraagd tempo te leven.

Dat de architectuur zelve van de Kouter, door die opeenvolgende afbraken en verbouwingen haar grandioos karakter totaal heeft verloren, zullen wij geenszins beweren, want het is een der enige Gentse stadspleinen waar het urbanisme een zeker maatgevoel aan de dag heeft gelegd, de zwaarste misbruiken die elders legio waren, kon vermijden, en een zekere grootsheid, stijleenheden kon opdringen.

Het is vooral sedert de laatste wereldoorlog dat de Kouter een belangrijke gedaanteverwisseling heeft ondergaan die niet immer bijster gelukkig was, als b.v. wanneer men toeliet tussen de Zonnestraat en de Schouwburgstraat een flatgebouw op te trekken dat het evenwicht in de proporties, aan die zijde van de Kouter, geheel verbrak. In die grote vierhoek, tussen het Gerechtshof en de Kouter, telde onze stad een architecturaal ensemble dat wellicht niet mooi, dan toch zeer gelukkig geproportioneerd was, en als eenheid indrukwekkend voorkwam.

De Noordkant, gaande van de Korte Meer tot de Kouterdreef heeft ook heel wat wijzigingen in de laatste jaren ondergaan: twee grote winkels die zich misschien niet zeer harmonieus, dan toch niet al te wild in het ensemble wrongen, de nieuwe gevel van de Bank van Brussel die zich zeer sober en niet zonder monumentaliteit naast het Hotel Faligan profileert en vandaag de nieuwe gevel van de Kredietbank die in snel tempo uit de grond rijst.

Ook hij zal indrukwekkend zijn in zijn sobere lijn, nauw aansluitend bij de geest van de Bank van Brussel, zodat gans die vleugel van de Kouter opnieuw eenheid en cachet zal verkrijgen. Hierdoor zal nogmaals bewezen worden dat ook moderne gebouwen, indien zij niet opgetrokken worden in zware geraamten van beton of kubussen van staal en glas, zich zonder veel moeite, mits eerbiediging van de normen van proporties en hoogte, in het oude stadsbeeld kunnen inschakelen.

Het is natuurlijk jammer dat voor het optrekken van het nieuw gebouw, de mooie Empiregevel van het Hotel van Loo, het vroegere hotel de Draeck, moest gesloopt worden. Het hotel had veel allure en was een typisch en zeer geslaagd voorbeeld van de Gentse bouwtrant uit de beginjaren van de XIXe eeuw.

Er was ten andere lange tijd discussie in de schoot van de commissie van

Monumenten en Stedschoon, temeer daar het eerste ontwerp van herbouw verlenging van de pseudo-Lodewijk XVI gevel van de Bank voorzag. Dit plan heeft men gelukkig laten varen en de nieuwe, sobere gevel, bekroond met vijf symmetrisch opgestelde oculi, zal een verfraaiing voor onze Kouter worden en zijn karakter van monumentaal plein accentueren.

Op een paar passen, tussen de Vogelmarkt en de Klein Vleeshuissteeg, heeft de sympathieke “Flora” zijn deuren moeten sluiten en dat slecht, maar helaas opgedrongen voorbeeld, wordt binnenkort gevolgd door het van alle Gentenaren zo goed gekende “Bodega” er vlak naast, op de Vogelmarkt. Een belangrijke Antwerpse Hypotheekkas heeft het ensemble, een 300 m² groot, aangekocht om er een kantoor in te richten, hetgeen de “financiële” atmosfeer van onze Kouter nog enigszins, indien het nog kon, zal verscherpen. Alle Gentenaren zullen de verdwijning van de Flora op de plaats waar weleer de officieren van leger en Garde Civique een smakelijke pint kwamen drinken, en waar later een bekende boekhandel gevestigd was, betreuren, want 'een herberg aldaar bracht wat leven en frisheid in het strenge decor.

“Hotel de la Poste”.

Aan de overkant van de Kouter beleeft het aloude Posthotel, het grootste en het belangrijkste van Gent, misschien zijn laatste dagen. Dit reusachtig complex van 1400 m², tussen de Beurs en de Opera en zich aan de achterkant uitstrekkende tot de Ketelvaart, wordt verkocht. Aan tien blauwe briefjes de vierkante meter, zal natuurlijk een rond sommetje moeten uitgegeven worden om er eigenaar van te worden, zonder dan nog de miljoenen te rekenen die zullen besteed worden aan een volledige modernisering en heruitrusting!

Alles laat echter voorzien dat het gebouw een hotel zal blijven; er zijn, naar het schijnt, onderhandelingen aan gang met twee ernstige liefhebbers, een grote brouwerij en een verzekeringsmaatschappij, die, beiden, indien zij eigenaar worden van het complex, zijn huidige bestemming zullen behouden.

Laten wij hopen dat een oplossing in die zin kan gevonden worden, want Gent heeft een paar voorname hotels met standing nodig. Indien het voortduurt met het sluiten van hotels en restaurants, zal het binnen afzienbare tijd niet meer mogelijk zijn in de hoofdstad van Vlaanderen, nog een wetenschappelijk of ander congres van formaat in te richten, bij gebrek aan degelijke en voldoende hotelkamers!

Zover zijn wij te Gent geraakt met het probleem van het toerisme en hotels en dit op het ogenblik dat iedereen reist en dat de internationale uitwisselingen en congressen met de dag talrijker worden. Gent is helaas, sedert de aanleg van de autosnelweg Brussel – Oostende, een etappestad geworden, een stad die men bezoekt om dan elders, bij gebrek aan comfortabele hotels en avond-amusement, te gaan overnachten.

Moest na Flora, l'Auberge, de Café des Arcades, le Petit Café, l'Hotel Royal, le Grand Café, het Kelderke, de Diligentie en zovele anderen thans ook het Posthotel verdwijnen, dan zou omzeggens niets meer overblijven van de "gastronomische" Kouter, die hij gedurende meer dan een volle eeuw is geweest, van dit feestplein dat hij sedert onheuglijke tijden was, toen koningen en keizers alhier steekspelen kwamen bijwonen, cavalcaden en praalstooten kwamen bewonderen of persoonlijk deelnemen aan de dans of met het St. Sebastiaans- of St. Jorisgild naar de koningsvogel schieten.

Elk plein van onze stad heeft zijn eigen verleden, stempel en karakter. De Vrijdagmarkt was het officiële plein, het forum waar graven en vorsten plechtig werden ingehuldigd en trouw kwamen zweren aan de wetten, voorrechten en privilegiën van onze voorouders, het plein waar in oorlogstijd de gemeentemilitiën, de gilden en corporaties gewapend samenstroonden om voor de vrijheid van hun stad ten strijde te trekken, het plein ook van oproeren, omwentelingen, waar al de veten, de geschillen tussen volders en wevers in

een bloedbad werden uitgevochten.

De Koornmarkt daarentegen was en is het commercieel centrum van Gent gebleven, het symbool van de actieve, naarstige stad, op een paar meter van de oude haven en koornstapel, de plaats waar diligences en vigilanten waren en reizigers afzetten en waar nog heden alle grote wegen samenkomen, waar vreemdelingen, zelfs degenen die Gent per trein vervoegen, belanden omdat het op de Koornmarkt, ster van de stad is, dat Gent begint en eindigt.

De Kouter heeft nooit die koortsachtige activiteit gekend. Is de Vrijdagmarkt het plein geweest van het grote, bewogen leven, de Koornmarkt dat van het dagelijkse leven, zo is de Kouter steeds het plein van de feestelijkheden, van de plechtigheden, van het volksvermaak, van het gemakkelijke leven, van de ontspanning geweest, een oase voor groot en klein midden de woelige, nerveuse stad, het plein waar men komt wandelen en kuieren, praten, zoals die elegante dames van weleer waarover de anonieme schrijver van "l'Hermitte en Belgique" het had: "attirées autant par le désir d'être vues que de voir, elles regardaient avec autant de liberté qu'on les regardait".

Ja, de Kouter wekt voor de Gentenaar schone en zoete herinneringen op van volksbals, van concerten, van bloemen, van aangename en soms beslissende ontmoetingen, van glimlachen. Hij heeft voor hem immer een feestkleed; hier vergeet hij zijn kommer en zorgen om rustig te slenteren onder de hoge bomen, midden de bloemen of om de afschuwelijke kiosk.

Van de overige stadspleinen kan men gemakkelijk de grote geschiedenis schrijven; voor de Kouter is men geneigd te gaan snuffelen in de "petite histoire." en men vindt er tientallen anekdoten in die wij u in een volgende bijdrage zullen vertellen.

De "petite histoire" van het theaterleven te Gent is zeker de heerlijkste bladzijde niet uit de geschiedenis van onze Kouter. Moeten wij daarin de reden zoeken waarom de Gentenaren, in de vorige eeuw, het project van Kiecke-poost niet hebben aanvaard, de nieuwe Schouwburg tussen Vogelmarkt en Klein Vleeshuissteeg, met de ganse voorgevel op de Kouter uitgevend, zoals het past voor een belangrijk gebouw, op te trekken, en hun Schouwburg maar liever naar de Schouwburgstraat hebben verwezen, waar hij slechts zijn neus, die geenszins het neusje van de zalm is, op het plein mag uitsteken? Want als feestplein duldt onze Kouter geen halve vreugde, geen verveling of mislukking. Het moet er vrolijk, onbezonnen aan toegaan bij de volksfeesten. briljant, vol licht en fonkelende kleuren bij de grote plechtigheden, met tussen in de zoete stemming van het dolce farniente op zondagen, en de gezellige wandeling of verpozing na het werk.

Bomen, bloemen en banken zorgen thans voor het in the mood brengen van

de wandelaar, bij gebrek aan de talrijke en sympathieke herbergen afspanningen, restaurants en clubs, die in vroegere jaren, de Gentenaren nog meer aanzetten om op de Kouter, ergens gezellig aan een terras gezeten, de gebeurtenissen te komen bespreken of na te kaarten over die duizend en een kleine en pittige details die het dagelijks sociaal, politiek en gezelschapsleven van een stad uitmaken.

Daar las men de Gazette van Gend of het Journal de Gand, daar zag men gedurende de Honderd Dagen, de Franse émigrés die Lodewijk XVIII in ballingschap hadden gevolgd, het nieuws van hun blad “Le nain couleur de rose” commentariëren, daar bespiedde men achter de vensters van een herberg, vriend of tegenstrever die blij of bedrukt, een of ander lokaal binnentrok.

Want tientallen maatschappijen hebben voor korte of lange duur haar zetel op de Kouter gevestigd, in eigen gebouw, op de verdieping van een café, of doodgewoon rond het wit-marmeren blad van een Café Montmorency of het Hof van Engeland; maatschappijen, “chocheteits” die met het uitbotten van de olmen het licht zagen en met het vallen van de dorre bladeren in de vergetelheid verdwenen; verenigingen van adel of burgerij, letterkundige, artistieke of zangmaatschappijen, waar een glas geledigd werd en alles, na een kleine entracte, bleef zoals het was, op voorwaarde dat er geld in de kas overbleef en dat er onder de leden geen ruzie ontstond, twee moeilijk te vervullen voorwaarden. “Men moet maar eens de oude gazetten doorbladeren, schreef een journalist een halve eeuw geleden, om zich te overtuigen dat de Gentenaars ten allen tijde een zwak gehad hebben om maatschappijen te stichten, scheuring te verwekken, waaruit dan nieuwe maatschappijen ontstonden, die op hun beurt ruzie zagen ontstaan en tot nieuwe splitsingen aanleiding gaven”!

Het was een herberg van de Kouter, het Hof van Engeland, door de Gentenaren het Boerenhol genoemd (die bijnamen waren een specialiteit van onze Gentenaren en er was zelfs op de Kouter een herberg met name “Peertstrontje”) dat een van een typische plaatselijke maatschappijen de Harmonie van St. Cecilia, die in 1840 ontbonden werd, in 1810 zag stichten.

Sommige herbergen schijnen ‘n bijzondere aantrekkingskracht op de maatschappijen uitgeoefend te hebben, als bv. het Café Montmorency, dat later het Café Pierre werd: de Liberale Studenten hielden er een tijdlang – hetgeen bij studenten nooit een lange tijd is – hun woelige vergaderingen; de leden van de kring “L’Avenir” en het Kunstgenootschap sloegen er insgelijks gedurende een paar jaren hun tenten op.

Tussen de Hoofdwacht, de huidige Beurs, en het Gildenhuis van St. Sebastiaan, achtten vele Gentse maatschappijen de plaats en het kader” voldoende gezellig om er te vergaderen of een lokaal in huur te nemen. Zo zag men er een tiental jaren de leden van de enigmatieke Société littéraire, samengesteld

uit “membres ecclésiastiques, civils et militaires” bijeenkomen; enigmatiek omdat wij steeds nog niet kunnen uitmaken wat dat curieus mengsel van geestelijken, burgers en vooral militairen er wel kon verrichten. Op de letterkunde, zoals hun benaming het nochtans zou laten vermoeden, zullen die heren zich niet erg toegelegd hebben, want er is ons van die kring geen enkele publicatie, tekst of zelfs manifestatie bewaard gebleven!

Daar zetelden ook gedurende enkele jaren de Melomanen, tot dat zij in 1865 uitweken naar het hoekhuis van Zandberg en Nederpolder, het gewezen Ooglijdersgesticht..

Ook de leden van de “Union” maakten er vrij lang meer ruzie dan nuttig werk, hetgeen uiteindelijk op een scheuring in de maatschappij leidde, zodat twee cafébazen in plaats van één, er hun brood bij konden verdienen.

Al die verenigingen die samen genomen honderden regelmatige en even zoveel onregelmatige leden telden, brachten het gewenste klimaat aan onze stedelijke Kouter.

Op zon- en feestdagen steeg de temperatuur van de gezelligheid en de zorgeloosheid – want wie had zich toen niet zorgeloos en veilig gevoeld wanneer hij de Garde civique voor generaal Ligy zag defileren – en werd de Kouter het grote rendez-vous van alle standen, van jong en oud, want omzeggens niemand verliet de stad, zelfs niet in de warmgecatalogeerde zomermaanden. Op allen, Gentenaren en vreemdelingen, maakte de Kouter dezelfde sympathieke indruk. “Sous l’allée d’arbres qui borde la grand’place et le Grand Café, schreef een Fransman die Lodewijk XVIII te Gent gevolgd had, étaient disposés deux ou trois files de chaises, où venaient alternativement se reposer de jolies femmes. Autour d’elles papillonnaient des marquis, des vicomtes affublés d’une espèce de chapeu-claque...”.

“Nog is onze Kouter, schreef Frans De Potter op het einde van de vorige eeuw, de grote vrijstermarkt van Gent en de paren komen er bijeen onder ‘t lommer van de boomen, tusschen de prachtige bloemuitstallingen onze hoveniers, onder de medeslepende tonen eener wals of onder het opwekkend gedommel van een pas-redoublé. Eene plaats, waar zoveel jonge harten aan ‘t blaken zijn gegaan, waar zoo vele zuchten geloosd en zoo vele blikken van verlangen en verwachting gewisseld zijn, ‘t wonder dat het volk ze lief heeft”! Men vrijt niet veel meer op de Kouter, tenzij in de late uurtjes, omdat er nu duizend en een andere plaatsen zijn om dat niet voor Jan en alleman in volle stadscentrum te moeten tonen; maar ‘s zondags wandelt men er nog graag rond het middaguur wanneer bezwete muzikanten zich in trompetten en trombonen doodblazen om de wandelaars wat ontspanning te verschaffen. Spijtig genoeg heeft nog geen enkele fanfare luid of hard genoeg kunnen spelen of blazen om het

afschuwelijk kiosk dat er in, 1879 naar de plannen van Pauli werd gebouwd en maar niet wil wegroesten, in de lucht te doen vliegen.

Vrijen is plezant en dansen is gezond, maar onze Kouter heeft nog andere feesten gekend dan het jaarlijks kloefkensbal, waarvan het eerste in 1844 doorging, in bijzijn van koning Leopold I.!

Soms was de verlichting betoverend, als bv. bij de Blijde Intrede van Albrecht van Saksen en Maria-Christina van Oostenrijk, toen de Kouter met niet min dan 15.000 lantaarnen werd verlicht, of in 1803 toen Bonaparte met zijn echtgenote een bezoek bracht aan Gent. Het onthaal was zeer hartelijk omdat velen, de handelaars en nijveraars in de allereerste plaats, na al de uitspattingen van de Franse Republikeinen in Bonaparte de man van de orde, de rust en de welvaart dachten te mogen begroeten.

Het nachtfeest hem op de Kouter aangeboden was de clou van de plechtigheden. Midden de Kouter had men een reusachtige tent, 140 voet lang, 45 breed en 40 hoog, opgetrokken, waar Bonaparte en zijn vrouw, de zwartharige Josephina, een uur lang verwijsden, terwijl “de plaetse, zo schreef de Gazette van Gend, rondom versierd was met verlichte arkades en festons”.

Maar zelfs die feesten waren kinderspel vergeleken bij de grote tornooien, gaaischietingen en feesten van onze gilden. Hoe hoger wij in de tijd terugklimmen, des te weelderiger en grootser de feesten en plechtigheden. De Kouter was ten andere in die tijd veel ruimer en leende zich uitstekend tot die demonstraties van praal en machtsvertoon van hertogen en graven. In hun schitterende harnassen, op hun prachtig uitgedoste paarden, traden prinses en edellieden in het strijdperk om op het eerste trompetgeschal de tegenstrever te lijf te gaan en te vechten tot de dood, spektakel waarop onze voorouders zo verlekkerd waren!

De graven van Vlaanderen, de hertogen van Bourgondië, Keizer Karel, Filips II, woonden op de Kouter die toverachtige tornooien of “triumphen” bij, onvergetelijk schouwspel voor het oog, uitzonderlijk spektakel van kunde en handigheid.

Hoe enig mooi moet het geweest zijn die ruiters te zien aantreden “ghewapent totten tanden, met ghesloten teelmetten, ende al met fluweelen rocx onder haer hernasch uut kyckende, al van colueren ende daerop gheborduert wel een palme breet, ende hadden plumaigiën...”

Op die kleurrijke beschrijving van onze Kouter door Marcus van Vaernewijck, op die briljante evocatie van de schoonste momenten uit de kleine geschiedenis van ons feestplein, willen wij onze wandeling in zijn verleden besluiten om, zoals elke Gentenaar, onder het groene lover van de bomen, een rustige zondagwandeling midden de kleurentover, niet der barnieren en harnassen,

maar der bloemen te ondernemen...

Dat de jongste verklaring van burgemeester Claeys over de bomen van de Kouter, op een bijeenkomst met plaatselijke journalisten, heel wat deining heeft verwekt en zeker niet met vreugde en geestdrift door de Gentse bevolking werd onthaald, zal wel niemand verwonderen.

Gent, de bloemenstad, is arm aan bomen geworden. Het nijpend en met de dag ingewikkelder wordend probleem van verkeer en parkeergelegenheid heeft te dikwijls de bestaande bomen als eerste slachtoffers uitgekozen. Zo zagen wij ze met tientallen worden gerooid aan de Karel de Kerchovelaan, aan de Koning Albertlaan, aan het tuintje van de Bijloke waar de mooiste boom van de stad verdween, en op nog veel andere plaatsen, straten en lanen, maar tot op heden werden de bomen waarvan de Gentenaren het meest hielden, de olmen van de Kouter, gespaard. Zij hadden vast burgerrecht verworven in de Arteveldestede, zij maakten deel uit van het Gents stadsgezicht, net als de torens van onze kerken, de gevels van onze historische gebouwen. Aan hun majestueuse bladerkruin heeft elke Gentenaar herinneringen uit zijn jeugd

“Morituri te Salutant”
De laitse olmen...

vastgehangen. Hij heeft er gewandeld en gekuierd, gelachen en gedanst, gedroomd en gevreeën, hij is er gekomen aan vaders hand, heeft er bloemen gekocht voor Moederkensdag, voor een verjaardag, met Kerstdag of Nieuwjaar, hij is er komen lonken of knipogen naar de mooie meisjes, hij is er na de lange wintermaanden, doorheen het eerste groen ook het eerste lentezonnetje komen begroeten, hij heeft er de concerten bijgewoond, heeft er misschien zelfs een middagdutje op een bank gedaan.

Met de duizenden planten en bloemen onder het groene gewelf, is de Kouter in het leven van elke Gentenaar, sedert verschillende geslachten, een brokje vreugde of hoop, een zonnestraal, een lichtpunt zelfs in tijd van oorlog of van droefheid.

Maar geen Gentenaar die zich de Kouter zonder bomen kan indenken, als een kale plek tussen gevels waarvan velen, te velen de laatste jaren banaal zijn geworden en waarvan sommige die men aan 't optrekken is of wil optrekken, dit ereplein van de stad niet waardig zullen zijn. De Kouter zonder bomen zou voor de Gentenaar, ...zijn" Kouter niet meer zijn, dit plekje romantisme in de moderne stad, zoals dit greintje romantisme en poëzie dat zelfs in het hart van de meest geblaseerde moderne mens blijft moeien.

Eilaas, de oude olmen of iepen, om het juiste woord te gebruiken. zijn ziek, doodziek, aangetast van een ongeneesbare kwaal.

Vele onder hen hebben de laatste jaren hun houten pijp aan Maarten moeten geven, andere zien hun takken bij de minste stormwind afkraken, en bomen die schijnbaar nog gezond zijn, werden reeds door de zware kwaal aangetast. In deze omstandigheden en om redenen die wij infra zullen ontleden, heeft het stadsbestuur de principiële beslissing genomen alle bomen van de Kouter te rooien en door jonge bomen te vervangen. Het College heeft in deze gewichtige zaak het advies van de stedelijke Commissie voor Monumenten en Stadsgezichten willen inwinnen die eveneens, zij het mits zeker voorbehoud, het lichtsignaal op groen heeft gezet, zodat naar alle waarschijnlijkheid de olmen van de Kouter volgende maand voor de laatste maal hun groen lentekleed zullen aantrekken om dan in de komende herfst te worden gerooid.

Waarom? Waarom deze radicale oplossing die iedereen pijnigt en die men slechts met tegenzin, om een erger kwaad te vermijden kan aanvaarden.

Onze voorouders hebben gedurende eeuwen een Kouter zonder bomen gekend. Hij was een wapenplein, een paradeplein waar ook markten en schiet-oefeningen werden gehouden, zovele activiteiten die een open ruimte ver-eisten.

Het is pas rond het midden van de XVIIe eeuw dat men voor het eerst tot een ordentelijke beplanting van de Kouter overging, zoals wij het vernemen van

een ooggetuige, de politiemeester Justus Billiet, wiens geschriften wij reeds menigmaal mochten aanhalen: ‘Dyndsag 16 december 1661, so waeren wij op den Peerdencautere om te besichtigen de dreven van de nieuwe gheplante linden cortelynghe gheschiet’.

Indien wij echter een oogslag werpen op oude tekeningen en prenten, zien wij dat de beplanting met veel fantasie gebeurde en dat er heel wat gaten in dit groene scherm voorkwamen.

In de loop van de volgende eeuw, werd, zonder dat wij de juiste datum konden achterhalen, tot een nieuwe beplanting overgegaan, doch, te oordelen naar een schilderij van 1765, was het nogal povertjes, vooral aan de kant van de Hoofdwacht.

Het was in 1822, ten tijde van het Hollands Bewind, toen de Kouter met zijn hotels, zijn restaurants en terrassen een gastronomische en mondaine Kouter was geworden, dat de gemeenteraad eens ernstig het probleem van de bomen aldaar ging bestuderen en op 25 februari een Commissie aanstelde bestaande uit de hh. Vispoel, Minne, Kervyn en Van Aelbroeck: “...que la plantation actuelle de la Place d’Arme soit entièrement renouvelée sur un plan régulier et qu’à cet effet, tous les arbres, tant vieux que récemment plantés, soient remplacés par de jeunes plants en tilleuls et marronniers sauvages alternative-ment”.

Enkele maanden later diende de Commissie haar verslag in, en men liet het eerste ontwerp van een gemengde beplanting met linden én wilde kastanjebo- men varen. Men gaf de voorkeur aan de linden, zoals dit reeds in de XVIIe en in de XVIIIe eeuw het geval was geweest.

De linden hielden wat meer dan een halve eeuw stand. In de jaren 1870 was het echter voor de specialisten duidelijk dat deze bomen stilaan maar zeker aan ‘t wegwijnen waren: had men ze te veel of te weinig gesnoeid, slecht ver- zorgd, niet tijdig de ziekte kunnen bestrijden? Men heeft het niet kunnen uit- maken, doch telkenjare, werden vanaf de maand juni of juli, de bladeren geel en zij vielen van de bomen nog voor de zomer ten einde was.

Men besloot dan ook kordaat in te grijpen en al de bomen te rooien. De zaak verwekte heel wat deining in de pers en in de politieke middens maar in 1883 werden al de linden geveld.

Hoofdzaak was nu tot een rationele beplanting over te gaan en de oorzaak te vinden van de kwaal die de linden had aangetast. Men schreef hem aan aller- lei oorzaken toe: slechte grond, ongezonde lucht, gevaarlijke uitwasemingen van fabrieken, defec te gasleiding onder de grond, gebrek aan zorgen, enz. maar de ware oorzaak heeft men nooit kunnen achterhalen.

Uiteindelijk besloot het college, na advies te hebben ingewonnen van een Commissie in dewelke deskundigen uit Parijs en Brussel zetelden, de grond

zorgvuldig te prepareren op anderhalve meter diepte en vier meter omtrek voor iedere boom, de aarde te vervangen en nieuwe bomen, olmen, te planten. Geen piepjonge bomen, maar grote, volwassen olmen die men ter plaatse bracht met een speciale wagen die de stad Antwerpen bereidwillig had afgestaan.

De Operatie olmen – er waren juist geteld 99 bomen – kostte 92.000 goudfrank hetgeen in die jaren een aanzienlijk bedrag was.

Zij hebben het gedurende 85 jaar volgehouden en daar het reeds volwassen bomen waren bij de beplanting, kan men gerust affirmeren dat de oudste olm van onze Kouter ouder is dan de oudste inwoner van Gent!

Enkele onder hen zouden het wel nog een paar jaartjes kunnen uithouden, met af en toe een zware tak die op een wagen of een voetganger zou neerploffen. Reeds werd ruim een vierde van de bomen door jonge olmen vervangen die maar traag de hoogte en de breedte ingaan midden de hoogstammige ouderlingen. Ze voorts een voor een, naar gelang de oude sterven, vervangen, zou een slechte politiek zijn en binnen afzienbare tijd onze Kouter een triestig aspect schenken.

Maar waarom werden al deze olmen ziek?

Wel, heel eenvoudig omdat al de olmen in Europa ziek zijn.

Het begon gedurende de eerste wereldoorlog ergens in Europa, en zoals de pest of de cholera zich gedurende de Middeleeuwen over gans de wereld had kunnen verspreiden, zo ook zette de epidemie zich van land tot land uit en tastte ook de olmen van de Gentse Kouter aan. Men noemt ze de Iepenziekte en omdat men ze voor het eerst in 1919 in Nederland min of meer wetenschappelijk vaststelde, de Dutch elm disease.

Geen olmenlaan, geen olmenweg die er van gespaard bleef. De minste wonde aan de schors van de boom wordt hem fataal, en God alleen weet hoevele snijwonden men bij de versiering van de Kouter met de Gentse Feesten, Nieuwjaar en andere feesten, de oude olmen heeft toegebracht.

Plots gaat de boom of gaan enkele takken aan 't verwelken, de bladeren vallen af, de takken breken en het is amen en uit met de mooie olm.

Indien men een zieke tak afsnijdt of indien er een afbreekt, geraken de houtvaten op die plaats verstopt, er ontstaat een schimmel, *Graphium ulmi* genaamd of *Ceratostomella* (*Ophiostoma*) *Ulmi*, die door een verraderlijk diertje, de iepenspintkever, de grote kever *scolytus scolytus*, of de kleine, *scolytus multistriatus*, van boom tot boom wordt overgezet.

Biologen. o.m. Dr Schwartz en Dr. Buisman hebben vruchteloos gepoogd naar een heilmiddel tegen de kwaal uit te kijken: de ziekte is zo erg dat geen insectendodend of ande product heil of genezing kan brengen.

Alle olmen van de traditionele soort zijn vanaf hun geboorte ter dood veroor-

deeld.

Het enig redmiddel was een nieuwe, zeer resistente soort iepen te kweken. Ook de Plantsoendienst van de stad Gent heeft er zich enkele jaren geleden een flink lot van aangeschaft, met het oog op een herbeplanting van de Kouter. In 1962 werden aldus 130 olmen aangekocht en geplant op de kwekerij te De Pinte. Men heeft ze om de twee jaar verplant en zij zijn thans ca 3 m. onder de kroon, $\pm 4,50$ m. boven de kroon, met een kroonbreedte van ± 2 m. en een stamomtrek van ± 22 cm. Het is nu de laatste maal dat zij kunnen verplant worden en het is dan ook hetgeen het stadsbestuur heeft aangezet tot het rooien van de bestaande iepen over te gaan ten einde de definitieve planting van de jonge bomen in de eerstkomende herfst mogelijk te maken.

Het standpunt van de stedelijke Commissie is enigszins verschillend: zij heeft zich neergelegd bij het des- en vakkundig opgesteld ziekte-bulletin, maar zij wenst dat bij de herbeplanting zou uitgekeken worden, hier of elders, naar volwassen resistente olmen. Aldus zou de overgang van het huidig uitzicht van de Kouter naar zijn nieuw aspect minder brutaal zijn.

En inderdaad het is niet omdat men te De Pinte over een gros piepjonge olmen beschikt die op andere plaatsen van de stad welkom kunnen zijn, dat niet alles in het werk moet worden gesteld om een honderdtal volwassen olmen te vinden. Het zijn toch geen witte raven die men zoekt, en wie zoekt vindt, ook de nodige resistente en grote olmen.

Pierre Kluyskens